

OPRAVDOVÝ
KREŠŤAN
 POLITICKÝ A SPOLOČENSKÝ TÝŽDENNÍK.
 LUDOVÁ PRÍLOHA „SLOVENSKÝCH NOVÍN“.

<i>Predplatná cena:</i>		Vychodí každú nedel' u.	<i>Redakcia a vydavateľstvo: V Budapešti, VI. okr., Aradi-utca 14.</i>
Na celý rok	2 zl. — kr.	Zodpovedný redaktor a vydavateľ: VIKTOR HORNYÁNSZKY.	<i>Sem sa majú posielat predplatky a dopisy. Nevyplatené listy sa neprijímajú.</i>
Na pol roka	1 „ — „		
Na štvrt roka	— 50 „		
Jednotlivé číslo 3 kr.			

Vodcovia slovenského ľudu.

Za starodávnych čias uhorský snem celkom | inakšie vyzeral, než dneská. Za prvé neza- | práce, alebo keď už bola súrna potreba vyne-
 senia zákonov. Za druhé aj zasadania celkom

Prvé pečenie chleba.

sedal tak bezprestajne, jako teraz, lež len vtedy | inakšie vyzeraly, než dneskajšie. Keď bol snem
 bol s času na čas svolaný, keď sa nakopilo viac | svolaný, zemanía bez všetkých ceremonálnych

volieb sadli na kone a vybrali sa na snem. Tu sa radili zprvu pod holým nebom, neskoršie v zatvorených miestnostiach a zasedali do tých čias pokiaľ nevybavili, čo mali pokonať. A potom sa pekne krásne rozišli domov.

Jako z tohoto vidno, za starodávnych časov mali politické práva iba zemaní, nezemaní boli vytvorení zo všetkých politických práv, ba nemeseli ani len bojovať za vlasť. V tých časoch jedonkaždý zemanský občan vlasti našej osobne prevádzal svoje politické práva, nepotreboval nikoho poveriť, aby zaňho a v mene jeho robil politiku. Každý jedon zeman hlasoval na sneme tak, ako to uznal za najlepšie.

Behom času tieto snemové zasadania premenily sa základne. Podstúpily rozličné premeny, ktoré tu do podrobnosti nechceme opisovať. Konečne po mnohých premenách prišli sme k dneskajšiemu sriadeniu snemu

Dneskajší snem od tých starodávnych rozoznáva sa hlavne v tom, že dnes je na ňom zastúpené nie len zemianstvo, lež celý národ. Za starodávnych čias mali politické práva iba zemaní, dnes má tiež každý plnoletý občan, ktorý platí istú daň. Toto je najhlavnejší rozdiel medzi volakedajším a dneskajším snemom. Z tohoto nasleduje prirodzene aj tá nevyhnutelná potreba, že dnes už na sneme nemôže každý jedon občan vlasti osobne prevádzať svoje politické právo, to jest vynášať zákony. Toto je už aj preto nemožné, že sa pár millionov ľudí nemôže odrazu radiť, a tým menej sa dá myslieť, žeby sa týchto pár millionov ľudí bolo v stave behom krátkeho času na niečom ustáliť. Ponevác všetci občania nemôžu osobne brať účasť na sneme, z toho prirodzene vyplýva to, že si dľa toho, ako to zákon ustáľuje, viacerí volia zástupcu na snem, ktorý tam potom dľa vopred daného slubu, programmu prevádza politické práva, to jest hlasuje za to, čo drží za dobré pre krajinu a proti tomu, čo sa nesrovnáva s jeho programom. Čo prijme väčšina na sneme, to sa stane zákonom, ktorý viaže jednako všetkých občanov vlasti bez rozdielu nato, či kto hlasoval zaň alebo proti tomu.

Občania vlasti našej volia si teraz 400 vyslancov, asice na 5 rokov. Títo vyslanci, prv nežby boli zvolení, rozpovedia voličom svoj program, v ktorom prednesú svoje politické presvedčenie; rozpovedia, jakú politiku budú na sneme zastupovať a proti čomu chcú tamže bojovať. Jedným slovom prednesú svoj politický program a na základe toho prosia o dôveru voličov, ktorá im dá vyslanecký mandát.

Vyslanecké voľby sú jediným prostriedkom, pomocou ktorého ľud označí, že jaká politika sa mu ľúbi, označí, že čo si žiada, aby sa spravilo,

označí, jaké zákony si praje. Okrem politických volieb niet u nás spôsobu, ktorý by sa hodil k tomu, žeby sa politická vôľa ľudu dala vypátrať. Čo nasleduje z tohoto? To, že ponevác sú vyslanecké voľby jediný prostriedok, ktorým ľud môže dať a aj dáva na vedomie svoje politické presvedčenie, svoju politickú vôľu, že sú krajinskí vyslanci jedine oprávnení politickí poverenci ľudu. Krajinskí vyslanci obdržali mandát na základe svojho politického programu, tedy politika ich je aj politika ľudu a tak čo vyslanci konajú, to robia z poverenia a v mene ľudu. Keď sú krajinskí vyslanci politickými poverencami ľudu, keď politika ich je politikou ľudu, tak sú tedy vyslanci aj politickými vodcami ľudu, a okrem nich nikto iný ani nemôže byť politickým vodcom ľudu a kto sa ním nazýva, robí to bez všetkého práva, robí to len preto, aby ľud klamal.

Názov «vodcovia ľudu» často čítavame v rozličných časopisoch. Tak za vodcov ľudu vydávajú sa panslavskí agitátori, za vodcov ľudu vydávajú sa ale aj ľudoví agitátori. A jakým právom? Tým samým právom, jako ktorýkoľvek Jano z búdy.

Pozrime si najprv panslavských agitátorov. Títo panáci, ktorí celým hrdlom kričia, že sú oni vodcovia slovenského ľudu, kedykoľvek sa naskytne príležitosť, aby program svoj predniesli ľudu a na základe toho prosili o mandát vyslanecký, utiahnu sa ani sysle, nevidno ich nikde. Ani jedon z nich nevystúpi za kandidáta vyslaneckva. Prečo? Lebo sú vopred úplne ubezpečení o tom, že ľud ich program zavrhuje a zavrhuje ho nevyhnutne preto, lebo je program ten nevlastenecký. Nuž teda jako sa môže niekto vydávať za vodcu slovenského ľudu, keď sa ani len neopováži prosiť dôveru jeho; jako sa môže niekto vydávať za vodcu slovenského ľudu, keď nemá gurážu ani len verejne predniesť svoje politické presvedčenie, svoj politický program? Toto sú takí vodcovia ľudu, ktorých za vodcov nik nedrží, iba oni sami sa považujú za takých. Kto chce byť vodcom ľudu, ten musí povedať tomu ľudu verejne, čo chce, ten musí predniesť otvorene svoj program a na základe toho prosiť, aby ho ľud počtil dôverou a vyslal na snem za vyslanca, aby tam predniesol a prosil prijatie svojho programu. Toto panslavskí agitátori nechcú spraviť, lebo vedia, že program ich ľud neprijme, že ich ľud nepoctí svojou dôverou, nevyšle ich na snem, aby ho tam zastupovali. Jedným slovom, nechce ich za svojich politických vodcov.

Druhí, ktorí sa tiež radi honosia tým, že sú oni vodcami slovenského ľudu, sú ľudári. Títo sa od panslavských agitátorov v tom rozoznávajú, že sme vystúpili pred ľud so svojím

politickým programom, mali smelosť predniesť, čo chcú. A keď ľudu pekne predniesli, čo chcú, ľud ich opustil, nevyvolil si ich za vyslancov, a tým dokázal, že ani ich nechce za svojich vodcov.

Pri voľbách, ktoré sa jedine hodia k tomu, aby sa poznalo politické presvedčenie ľudu, slovenský ľud volil si všade sa svojho vyslanca liberála a tým dal na vedomie, že za svojich politických vodcov uznáva jedine a výlučne liberálnych vyslancov.

Veríme, žeby nejedon rád bol vodcom slovenského ľudu, lenže k tomu treba aj poverenie so strany ľudu. A tí, ktorí sa tak hlasne pýšia vodcovstvom ľudu, ani jedon není v stave preukázať poverenie ľudu. Čo títo panáci robia a hovoria, to nerobia z poverenia ľudu, lež na vlastnú päšť. Keď sa panslavskí agitátori bratričkujú s Čechmi, v tom nemá ľud slovenský ničoho, lebo o tom ani nevie. Ale ani do toho není nič slovenského ľudu, keď ľudári od rímskeho pápeža dajú si ľudovú stranu potvrdiť.

Slovenský ľud nedal sa dosiaľ zaviesť; zostal vlasteneckým, jakým bol, zostal aj naďalej liberálnym, lebo liberálnosti má čo ďakovať svoje práva. Mužne vytrvá pri svojich politických vodcoch pri liberálnych ablegátoch. Panslavských agitátorov a ľudárov nikdy neuzná za vodcov svojich, čoby sa mu ešte vzpupnejšie natískali

Slovo k rodákam.

Jaseň, šedá jaseň uhostila sa na nivách našich. Fujak, víchor a mráz panuje v prírode. Predvídame, očakávame zimu a sbierame prostriedky obrany proti záhubnosti tejže. Akoby táto jaseň a prijsť majúca zima obrazom boly nášho politického a spoločenského života. I v tomto máme fujaky, víchre a kosti prenikajúci mráz, preto potreba sebou donáša, aby sme sa postarali o prostriedky obrany oproti blízkej už zime.

Najväčšia, najnebezpečnejšia pliaga spoločenského a politického života sú nesvedomiti a skutočne už docela spustlí ľudári. Nechceme predpokladať, že to bol úmysel a cieľ tých pár nespokojencov, ktorí z príležitosti cirkevno-politických zákonov vymysleli utvorenie novej politickej strany. Možno, ba pravdepodobné je, že títo vtedy ešte ako vlastenci smýšľali, a cieľ ich bol aspoň dľa osobného presvedčenia neškodný. No začali oni na mýlnom bludnom základe stavať, a nemajúc potrebného politického materiálu, aby istý počet massy si získali, do tábora svojho vábili a prijímali všetkých nespokojencov hársakého smýšľania a smeru. Lichotili výstredníkom národnostným, mädivé motúzy prefahovali vý-

stupníkom socialistickým, a ľud heslami viery a náboženstva fanatisovali. Štvali ho proti každému, kto není ľudárom; za podliaka, nezaboža, freimaurera a žida vyhlasovali každého, kto sa ku nim nepripojil, ba práve oproti nim sa postavil. A tak zprvopočiatku snád neškodný cieľ a zámer stal sa nebezpečným, záhubným, desným. Z neistých, povážlivých živlov v jednu nepochopiteľnú, nerozlušiteľnú trmu-vmu sbitá ľudová strana doniesla škvrnu a posmech na národ uhorský a na ten náš v svete úctu, — zaslúženú úctu používajúci štát.

Ba ztrestenci strany tejto už aj základy štátu podryvajú, a proti nedotknuteľným ustanovizňam štátu búria. — To len každý i ten najobmedzenejší človek pochopí a uznať musí, že v zákonne sriadenom štáte každý občan bez rozdielu veku, náboženstva a postavenia svojho musí byť zákonu podriadený. Že právoplatný zákon poslúchať, plniť musí každý jednotliviec bez výnimky. A ľudári čo hovoria? — Spomínali sme v časopise tomto, akú nebezpečnú mienku má o tomto vodca ľudárov gróf Ferdinand Zichy, ktorý hovoril, že vlastné osobné presvedčenie je nad zákonom. No ľudári teraz ešte ďalej idú. Takto píše, hlása a tvrdí «Alkotmány» v článku svojom pod názvom: «komarňanský katolícky kráľovský podsudca.» Proti zákonu a zákonným ustanovizňam štátu búriaci pôvodca článku z príležitosti zákonného posúdenia Gustáva Majláth, terajšieho biskupa sedmohradského pre priestupok, ktorý ešte ako komarňanský kaplán spáchal, vyhráza kráľ podsudcovi, ktorý svoju zákonnú a úradnú povinnosť plnil, že či nevie «že svetskému sudcovi nad biskupom výrok vyniesť pod tarchou fažkého hriechu neslobodno?» Že či nevie, že «biskupov nepriateľsky stihajúcich, z cirkve vypúdiť je naložené?» Že či nevie «že je nedotknuteľnosť cirkevných osôb naložením Boha a potvrdením kanonickým ustálená?» A tento podsudca opovážil sa vraj, ako katolík, čo kráľovský podsudca nad biskupom súdiť?! Takto ľudári! Nuž tedy biskupom a kňazom, ako cirkevným osobnostiam, je a má byť všetko dovolené? Tedy pre takýchto nejestvuje zákon? Týchto zákonne na zodpovednosť fahať a prípadne aj potrestať nemá byť dovolené? Nuž títo snád i vlastizradu a urazenie jasnosti bezpokuťne spáchaf môžu? Tak si to predpokladá onen ztrestený ľudár, ktorý opovážil sa verejne na zodpovednosť fahať svoju úradnú povinnosť plnivšieho sudcu. Čo chce ale tým docieľiť? Želá si snád, aby katolíci nebrali na seba úrad sudcovský? Hej keby by ten kráľ sudca bol nekatolíkom býval, vtedy by len bol zúrilen «múdry» panák, že kacir alebo žid opovážil sa súdiť katolíckeho biskupa. Svoj nebezpečný článok takto končí: «Páne Veszelovszky! týmto mali ste

príležitosť ukázať, ba povinnosťou vám bolo dokázať, že ste . . . katolíkom, no vy, pane, urobíte ste to hriechne zameškali.» Či je to nie zrejmé búrenie proti zákonu a úradnej povinnosti? Zná onen páno prísahu sudcovskú? Kresťansky, katolícky jednal onen podsudca, lebo verne svedomite a neohrožene plnil svoju úradnú povinnosť a to tiež nakladá náboženstvo a viera. Ale machliari ľudárski i zo zákonov i z náboženstva a viery len to si vyberajú, čo im je prajné, a neuznávajú, zaznávajú a tupia všetko, čo im je obťažným a na závade. Takú majú oni morálku, osohu a zisku, a tak zpotvorujú aj vieru.

Zhovievavá, trpelivá až pretrpelivá je tá liberálna vláda, že takéto zrejmé a jasné búrenia pretrpí.

Pravdomil.

Katolícky kongress.

Po 27ročnej prestávke zasadnul 11-ho novembra katolícky kongress poznovu k porade, aby pokračoval a dľa možnosti aj dokončil pred 27 rokami započaté dielo.

Pred otvorením kongressu boli slavnostné služby Božie, na ktorých sa skoro všetci členovia kongressu súčasťnili. Potom sa sišli v miestnostiach snemovne magistrátov. Tu o 11-tej hodine predpoludním otvoril shromaždenie ostrihomský primas Klaudius Vaszary.

Ostrihomský arcibiskup predovšetkým ďakoval kráľovi, že kongress svolal a pripomenul, že kongress má dľa potrieb času prepracovať to, čo katolícky kongress z r. 1870-ho vypracoval. O samej autonomii katolíckej cirkve hovoril nasledovne: „Uznávam, že by sme si i my mohli sriadiť našu autonomiu tak, jako iné zákonne uznané a v budúcnosti uznať sa majúce náboženstvá, keď by sme mali s nimi rovnú cirkevnú ústavu, keď by sme i my k nášmu Najjasnejšiemu Pánovi len jako vlastenci a štátni občania v takom pomere boli, jako iné konfessie. Ale nám treba počítať i s inými činiteľmi; asíce my musíme brať do ohľadu načo obzvlášť aj náš najjasnejší panovník poukazuje: 1. nemožnosť zmenenia ústavy katolíckej cirkve, jako aj nemožnosť pohýbania jestvujúceho pomeru nášho ku hlave cirkve, svätému otcovi; 2. do ohľadu musíme brať, že nám je hlava štátu nielen kráľom, ale zároveň i najvyšším patrónom; teda neslobodno nám ztratiť zpred očí najvyššie patronátske právo nášho apoštolského kráľa, jako ani tie domáce zákony a na týchto zakladajúce sa naše verejnoprávne ustanovizne, ktoré toto patronátske právo čiastočne obmedzujú. Nepodvrátiteľným skutkom je, že katolícka cirkev má svoju ústavu, ktorú jej Božský zakladateľ označil, a uložil na ten pevný základ, ktorého základné kamene opierajú sa o skalú svätého Petra. Túto nepodvrátiteľnú skutočnosť, ako východiaci bod pri sriadení autonomie musíme mať vždy pred očima. V smysle tejto ústavy celá úplnosť cirkevnej moci sverená bola cirkevnému stavu. Tento moci cirkevný stav nemôže sa zrieť,

ani ju nemôže s inými podeliť. Žiadať teda to, aby v prevádzaní označených práv v takej alebo menšej miere mohol brať účasť svetský živel, jako to skusujeme u iných konfessii, bolo by nielen zaznaním Božského pôvodu cirkevnej ústavy, ale jej úplné prevrátenie, zničenie. Ani zďaleka teda nemôže byť úlohou katolíckej autonómie sriadenie alebo zmenenie katolíckej ústavy, prípadne ohradenie alebo obstrihanie moci cirkevnej hierarchie. Cieľom a úlohou autonómie len to môže byť, aby s bráním do pozornosti práv spomenutých činiteľov *vonkajšie záležitosti cirkve, majetok, ustanovizne, výchovu, výučbu, všetky pomocné prostriedky nábožnosti opatrovala, riadila a na toto poťahujúci sa štatút ku ústave cirkve, bez urazenia tejto, vpravila a týmto napomohla to, aby sa katolíckeho povedomie sosilnilo, aby záujem okolo katolíckych záležitostí vzrastal, aby spoločné účinkovanie cirkevných a svetských požehnané ovocie prinášalo, slovom, aby tá podpora, ktorú predtým katolícka cirkev požívala od štátu, od týchto čias mala silný koreň v hromade katolíkov.* Avšak pri sriadení autonómie rozkazuje nám nielen ústava cirkve ale hrádze stavia ustáleniu účinkujúceho kruhu i to kráľovské patronátske právo, ktoré poskytuje uhorskému kráľovi, nosiacemu od pápeža obdržanú svätú korunu celý cirkevný právny kruh a jeho pomazanú osobu obkružuje rozličnou oprávnenosťou cirkevného rázu a aby tak riekol, tvorí jednu podstatnú položku zvláštného uhorského cirkevného práva“.

Zatým poukázal primas na to, že práca kongressu z r. 1870-ho bola nazad daná bez toho, aby vláda bola povedala, čo má byť a jako má byť premenená. Keby sa toto bolo stalo, tak by teraz mal kongress ľahkú prácu. Lenže keby kráľ bol rozhodne povedal, čo žiada zmeniť, tak by bola každá porada vytvorená, lebo slová kráľove neslobodno posudzovať. Práve preto iba ďakovať môžeme kráľovi, že účinkovanie kongressu v ničom nehatil a že iba smer určil, ktorého sa treba pridržať. Pripomenul aj to, že cirkevná autonómia nemôže stáť v protive s ústavou vlasti, lebo autonómia chce v účtivosti držať práva štátu. Keď privítal členov kongressu, prosiac ich, aby nehľadali slávu v premožení jedon druhého, lež vo víťazstve svätej veci, kongress otvoril.

Primasova reč bola s hlučným éljenovaním prijatá. Po otvárajúcej reči bol utvorený odbor, ktorý má prezkúmať poverujúce listiny jednotlivých členov. S tým bolo prvé zasadnutie ukončené.

Veľmi vážne je, čo sa stalo medzi prvým a druhým zasadnutím, ktoré bolo v sobotu vydržované. Gróf Albert Apponyi povolal členov kongressu k predbežnej porade, aby sa na niečom istom ustáliili. Na túto poradu prišiel aj gróf Ferdinand Zichy so svojimi privržencami.

Gróf Albert Apponyi predniesol, že kráľ preto svolal tento kongress, aby ustálenia kongressu z roku 1870-ho znovu pojednával a pri pojednávaní do ohľadu vzal zmenené pomery. Pod zmenenými pomermi treba rozumieť nové zákony, následkom ktorých má byť aj katolícka cirkev inak sriadená. Čo sa týče hlavného patronátskeho práva kráľovho, v tomto ohľade kongress nevie

nič istého. Aby kongress jalovú prácu nekonal, gróf Albert Apponyi narádzal, žeby sa predbežne nedohodovali o zásadných otázkach, lež aby kongress vyvolil odbor, a tomuto udelil právo, žeby sa behom pojednávania dal do potyku s vládou, a aby sa tak dozvedel, ako smýšľa kráľ a vláda ohľadom sriadenia autonómie.

Gróf Ferdinand Zichy bol proti tomuto návrhu a so svojej stránky navrhuje, že prv než by sa kongress pustil do práce, aby sa najprv spýtal kráľa v prípise, že ktoré zo svojich práv chce autonómii prepustiť.

Väčšina prijala návrh Apponyiho. Čo sa týče zvolenia odboru, gróf Julius Szapáry navrhol, aby zvolili zvláštny kandidujúci výbor, ktorý navrhne, kto má byť do toho odboru zvolený. Gróf Zichy nedrží za potrebný tento kandidujúci výbor, lež predostrel listu k prijatiu, na ktorej on už vyznačil, kto má byť zvolený do odboru. Porada aj tento návrh Zichyho odvrhla. Načo sa Zichy tak nahneval, že sa vzdialil spolu aj so svojimi prívržencami, a s týmito potom vydržoval osobitnú poradu.

Táto porážka grófa Zichyho je veľmi významnou. Do volieb na katolícky kongress vláda a jej medzítka sa nemiešaly ani najmenej. Pri týchto voľbách malá ľudová strana úplne slobodnú ruku a tak sa zdalo, že na kongresse bude vo väčšine. Ale toto sa len tak zdalo, lebo už hneď pri porade grófom Apponyim svolanej vysvitlo, že gróf Ferdinand Zichy je v menšine.

Gróf Ferdinand Zichy nezvítazil ale ani na zasadnutí kongressu 13. novembra. Na tomto zasadnutí bol zvolený odbor, ktorý má v porozumení s vládou vypracovať nástin autonómie. Za svetského predsedu bol zvolený jednohlasne gróf Július Szapáry a zatým sa prešlo na voľbu odboru, do ktorého bol iba jeden zvolený z tých, ktorých označil gróf Zichy, ostatní boli všetci zvolení z pomedzi tých, ktorých gróf Albert Apponyi odporúčal. Gróf Ferdinand Zichy utrpel tedy úplnú porážku a tým utrpela úplnú porážku aj ľudová strana, lebo veď sa nazdala, že je na kongresse vo veľkej väčšine. Toto druhé zasadnutie vyslalo holdujúci pozdrav kráľovi a pápežovi.

Z tohoto si možno to poučenie brať, že prepiatosť musí vždy porážku utrieť. Gróf Albert Apponyi je dobrý katolík, ale ani najmenej nenie ľudarom. On dáva štátu, čo patrí štátu a Bohu, čo je Božie. Gróf Albert Apponyi napriek tomu, že je skutočne dobrý katolík, ktorý každú nedeľu pod celou omšou klačieva v kostole a pobožne sa modlí, veľmi ohnive rečnil za civilné manželstvo a ho aj prijal. Gróf Albert Apponyi udatne bojuje za práva katolíckej cirkve, pritom ale nebije čelom do steny, jako gróf Ferdinand Zichy. Toto slušné, mužné chovanie sa grófa Alberta Apponyiho vydobilo mu všeobecnú úctu a teraz na kongresse veľká väčšina ochotne prijala jeho zdravé návrhy a zavrhla prepiatosť grófa Zichyho.

Nuž ľudári, čo poviete na túto škaredú porážku Zichyho, či snáď aj tu žandári bodákami nútli členov kongressu, aby boli proti Zichymu? Čo je nanič, to sa

nepáči nikomu. Hlúpa prepiatosť Zichyho a jeho prívržencov musí sa každému skôr-neskôr úplne zoškľiviť. A zoškľivila sa už dosiaľ základne.

POLITICKÉ ZPRÁVY.

Delegacie. Kráľom svolané delegácie, to jest zo 60 členov pozostávajúce vyslanstvá nášho a rakúskeho snemu v utorok zasadly k porade, aby ustálily rozpočet spoločných ministerstiev. V utorkovom zasadnutí vyvolili sa jednotliví hodnostári. Za predsedu uhorskej delegácie bol zvolený gróf Július Szapáry.

Delegácie každoročne, prv než začnú vydržovať porady, idú hromadne ku kráľovi na poklonu. Kráľ pri tejto príležitosti zvykol vždy politickú reč povedať ku delegátom, v ktorej líči politické rozpoloženie. Tak sa stalo aj teraz. Kráľ na Szapáryho holdujúci pozdrav odpovedal dlhšou rečou. Pripomenul, že behom bežiaceho roku poloha na Východe zapríčinila viackrát obavy, ktoré sú ale dnes už odstránené. Ačkoľvek sa európejským mocnostiam nepodarilo prekaziť vypuknutie vojny medzi Tureckom a Gréckom, predsa veľmocnostiam má sa čo ďakovať, že sa vojna nerozšírila a že bola na zakročení veľmocnosti aj dokončená.

Úlohou veľmocí je, sriadiť pomery na ostrove Kréte a udelením samosprávy, autonómie, zabezpečiť vývin ostrova.

S uspokojením prizvukuje kráľ, že sú pomery naše ku všetkým vládám možno najlepšie. Jako dosiaľ, tak aj na budúce základom našej politiky bude spolok s Nemeckom a Talianskom.

Tým že sa pomer náš k Rusku stal priateľskejším, rozmnožily sa záruky pokoja. Následkom schôdzok nášho kráľa s ruským cárom medzi týmito dvomi štátami vyvinula sa vzájomná dôvera. S veľkými citami uspokojenia poukázal kráľ na návštevu nemeckého cisára a rumunského kráľa v Budapešti.

Vláda bude sa aj naďalej starať o udržanie pokoja. — Pri rozpočte vojska brala vláda zreteľ na hospodársky stav krajiny.

Konečne prijal kráľ, aby práce delegácie zdar korunoval.

Po prijatí uhor. delegátov, išli ku kráľovi na poklonu rakúski delegáti, ku ktorým kráľ povedal tú istú reč.

Budúcoročný rozpočet vojska je veľmi prajný. Riadne výdavky na budúci rok budú o 2 milióny menšie, než boly tohoto roku. Toto je veľmi milé prekvapenie, lebo sa očakávalo, že minister spoločnej armády bude na budúci rok viac pýtať na potreby vojska, a ono ešte menej pýta. Následkom tohoto zníženia rozpočtu spoločnej armády, pojednávania delegácií budú pravdepodobne hladké.

Uhorsko bude platiť budúci rok na spoločné výdavky 30 miliónov a Rakúsko 70 miliónov zlatých (berúc číslice rovným počtom).

Udalosti vo Fiume. Verejno-právne postavenie prírodného mesta Fiume nebolo dosiaľ sriadené. Mesto toto požívalo také výhody v mnohom ohľade, jako keby ani nebolo patrilo k Uhorsku. Terajšia vláda chce Fiume úplne privteliť do Uhorska. Prvý krok spravila tým, keď vzala do zákona o porotách to nariadenie, že Fiume v porotných záležitostiach bude patriť k Budapešti. Toto veľmi rozhnevalo obyvateľov mesta, a aj zadali prosbu k snemu, aby zákon tento bol premenený. Snem prosbu odvrhol.

Ďalej chce vláda vo Fiume zaviesť administratívny výbor, jako je v Uhorsku vo všetkých pravomocnostiach. Toto sa tiež nepáčilo Fiumčanom, ktorí všemožným spôsobom chcú dať uhorskej vláde na javo svoj veľký hnev. Mestské zastupiteľstvo pozostáva zväčša z autonomistov, t. j. privržencov zato, aby Fiume mala svoju vlastnú autonómiu, teraz sa všetci autonomisti poďakovali a zostalo len 7 liberálov. Vláda ale chladnokrevne prijíma tento veľký hnev. Nariadila doplňujúce voľby, a aj ďalej bude rázne poriadok robiť vo Fiume.

Veru je už raz čas, aby sa verejnoprávny pomer mesta Fiume k Uhorsku konečne ustálil. Bánffy smele sa dal aj do tohoto osieho hniezda a znajúc jeho veľkú ráznosť, úfame sa, že fiumčanskú záležitosť privedie úplne do poriadku.

Návrh zákona o názvoch obcí a iných miest. Toto je názov toho návrhu zákona, ktorý minister vnútra Desider Perczel predostrel snemu dňa 8. t. m. Dľa návrhu zákona názvy obcí v budúcnosti bude mať právo ministerstvo vnútra určiť.

Návrh zákona pozostáva zo 6. § ov, 1. §-om vyriekne sa, že každá obec môže mať výlučne len jeden úradný názov. 2. §. znie v ten smysel, že určenie úradného mena obce, ktorá má viac mien, nazvanie nových obcí a zmenenie mena obce jako aj pravopisné ustálenie názvov obcí patrí ministrovi vnútra. Minister vnútra toto právo používa s vyslúchnutím patričných obcí a právomocenského shromaždenia a nakoľko možno bude brať do ohľadu túžbu zainteresovaných obcí. Dľa 5. §-u obecné vonkajšie priestory, pustatiny, hole majú sa tiež opatriť názvom. Tieto názvy ustáli s vyslúchnutím majiteľa obecné zastupiteľstvo patričnej obce a cieľom odobrenia predostre shromaždeniu právomocnosti. Mená obcí bude dľa 4. § u krajinský štatistický úrad držať v evidencii. 5-ty odsek nariaďuje, že na verejných listinách a v úradnom pokračovaní môže sa upotrebovať len úradný názov obce. 6. §. prevedenie zákona sveruje na ministra vnútra.

Odsúdený katolícky biskup. Sedmohradského biskupa, grófa Gustava Majlátha odsúdil komárňanský okresný súd na 50 zl. pokuty preto, že jedno kalvínske dievča pred doplnením 18-ho roku prijal do lona cirkve katolíckej. Časopis „Krestan“ pišuc o odsúdení Majlátha, zástava ho, hovoriac, že Majláth nezaslúžil trest preto, že jedno kalvínske dievča prijal do katolíckej cirkve.

„Krestan“ nemá pravdu. Zákon z r. 1868-ho dovoluje iba tým prestúpič, ktorí doplnili 18-ty rok. Jestli

kto má znať zákon, tak sú to učení Iudia a jestli kto má zákon zadržať a tým menej vzdelaným triedam pekny príklad dať, to sú zase len vzdelaní Iudia. Gróf Gustáv Majláth znal zákon, prečo tedy jednal proti nemu? „Krestan“ chce jednanie gr. Majlátha ospravedlniť tým, že hovorí, že Kristus naložil svojim apoštolom: „Idte a učte všetky zárody!“ To je pravda, že toto riekol, ale nikde nepovedal, aby kňazia prijímali do lona cirkve aj proti zákazom svetských zákonov. Spasiteľ náš držal v úctivosti svetskej vrchnosti a nimi vydané zákony a tým ukázal, že toto žiada aj od svojich učedníkov. Majláth tedy nekonal tento raz dľa príkazu Kristovho a to tým mien, že dľa písma svätého svetské zákony pochádzajú od Boha a tak ich máme držať. Kto jedná proti zákonu, ten nech si sebe pripíše následky.

Liberalismus neobstrial chýrečnú uhorskú slobodu, lež len to žiada, aby sankcionované zákony jedonkaždý občan zadržal. Inakšie sa nedá poriadok myslieť v krajine.

V Rakúsku sa pomery trochu utišily. Návrh aby vláda bola pod obžalobu daná, ríšska rada zavrhlá. Teraz sa nevydržiavajú zasadania. Najbližšie bude parlament pojednávať návrh zákona o provisoriume. Vtedy nastane zase tuhá pračka.

Postavenie Badenho je aspoň do tých čias zabezpečené, pokiaľ ríšska rada neprijme provisorium.

Srážka našej monarchie s Tureckom. Turecké vrchnosti vyhnaly jedného nášho poddaného, istého Brazafoliho, agenta paroplavebnej spoločnosti „Lloyd“ z Mersiny, mesta ležiaceho v Malej Asii na brehu Stredozemného mora. Vyhnaly ho preto, lebo ho upodozrievaly, že je v potyku s arménskymi povstalcami. Brazafoli nemiešal sa do politiky. Brazafoli odplavil sa do Afriky a keď ho turecká vláda na zakročenie nášho konsula ubezpečila, že sa mu nič nestane, išiel nazad do Mersiny. Tu ho chytili a ani na zakročenie nášho konsula nechceli prepustiť, pri ktorej príležitosti Turci pohanili našu zstavu.

Naša vláda rázne žiada zadosť učinenie od tureckej vlády. Žiada potrestanie predstavenstva mesta Mersiny a žiada aby našej zástave bola vzdaná verejná účta výstrelami z kanónov. Jak toto Turecko nespraví, naša vláda dá strieľať na mesto Mersinu a náš veľvyslanec opustí mesto Carihrad. Termín je určený do štvrtku. Nedá sa predpokladať, žeby turecká vláda odoprela žiadané zadosť učinenie, lebo jak by to nespravila, tak by naša monarchia hneď vypovedala vojnu Turecku.

Tma a zima

alebo

Dobra výhovorka stojí groš.

My sme boli už dávnejšie predpovedali, že zaujímavosť, ktorá sa kde-tu začala javiť oproti „ľudovým“ shromaždeniam, v poslednom čase klesá a že na mnohých miestach, kde ľudová strana svolala shromaždenie,

tak málo poslucháčov sa sišlo, že ten počet poslucháčov dával ľudovej strane skôr na vedomie to, že ju nepotrebuje, než žeby sa o ňu zaujímal. K predpovedaniu tohto nebole treba žiadneho väčšieho uváženia, lebo kto počul tie prázdne reči povedané na ľudových shromaždeniach, mohol byť hneď na čistom, že sa ľud skôr-neskôr prebudí z prvej omámenosti, ktorou bol zaslepený hlásaním nepravdy s kančov a nahliadne, že je skutočne nehodno ísť na shromaždenia ľudovej strany, z ktorých vôbec žiadneho ani len mravného ošahu nemá.

Vodcovia ľudovej strany tiež videli toto klesanie zaujímavosti ľudu oproti ľudovým shromaždeniam a aby to nejak zakryli, svolali shromaždenie ľudovej strany v ostrihomskej stolici v obci Bajna, mysliac, že v tejto stolici, kde je sídlo knieža-primasa, síde sa hodne poslucháčov a že budú môcť v časopisoch slepiť oči i naďalej jak valne navštevuje ľud ich shromaždenia. Ale sa veru poslucháči nesišli na shromaždenie, lebo v ostrihomskej stolici dobre znajú klamlivé zásady ľudovej strany a verne sa pridávajú liberalizmu, vediac, že liberalizmus je tak v cirkvi, jako aj vo všeobecnom živote tá najčistejšia zásada, ktorá sa s naukou nášho Spasiteľa, s láskou nim hlásanou naproti spolubližným najúplnejšie srovnáva. Vedia, že zásadou toho vodcami ľudárov haneného liberalizmu je *pozdvihovať potlačeného, vzdelávať um a srdcia, napredovať na ceste zdokonaľovania a civilizácie, rozprestierať ľudské práva, výsady a privilegia zkracovať* a preto v ostrihomskej stolici vodcovia ľudárski nemali poslucháčov, a nútení boli uspokojiť sa s éljenami slúžiek a bírešov panstva Metternichovho. Takéto éljeny neočakávali síce vodcovia ľudárov, ale prišli aspoň k tomu presvedčeniu, že ľud ich shromaždenia poznáva a vie ich reči posúdiť dľa pravej ich ceny. Ale zároveň presvedčili sa aj o tom, že bude lepšie, keď shromaždenia nebudú vydržiať a dali to svetu aj na vedomie.

Asíce opät Molnár, vyslanec a správca kancelárie ľudovej strany rozposlal upovedomenie, že ponevác sú teraz v zime dni krátke a obecnstvo nemohlo by sa za dňa domov vrátiť, shromaždenia ľudovej strany nebudú sa vydržiať cez zimu. Dobrá výhovorka stojí groš, hovorí naše porekadlo a tak má sa to aj s tou tmou a zimou. Vodcovia ľudovej strany sa presvedčili, že ich ľud už nechce počúvať vidiac tú tmu, ktorú hlásajú oni sami a cítiac tú chladnosť, ktorú javí obecnstvo naproti ich shromaždeniam a od ktorej sa tí vodcovia začínajú teraz už triasť. Inak sa to ani myslieť nedá, lebo veď shromaždenie možno odbaviť po službách Božích okolo poludnia a netreba držať siahodlhé reči do noci.

To je tá tma a tá zima, ktorej sa vodcovia ľudárov boja a nie tej prírodnej tmy a zimy, počas ktorej medvedí spia. Lebo veď bojovník za skutočnú pravdu nezľakne sa ani smrti, nie by sa naľakal zimy; zimy sa naľaká len ten, kto nenie odený teplým rúchom pravdy.

Ponevác ale medvedí na jar sa zobudzajú zo spánku, tak sa snáď prebudia aj vodcovia ľudárov a budú svať shromaždenia. My ale už vopred radíme tým, ktorí

by snáď chceli ísť na tie jarné shromaždenia, aby nešli, lebo k medvedovi ísť, keď sa na jar prebudí, je nebezpečno, vtedy ohrozuje život, lebo vylačnel.

Ostatne prajeme vodcom ľudárov pokojný odpočinok, a keď sa na jar prebudia, prajeme im, aby prišli zase k takému presvedčeniu, s akým si ľahli na zimný odpočinok.

DOPISY.

Trstena, 10. novembra.

Mnohovážny Pán Redaktor!

Z nášho mestečka sa málo nového dočítajú čtení čitatelia; a keďby tak niekto všetky prípady z mestečka a z okolia nášho obecnstvu sdělil, rozčulilo by to nejedného nášho spoluobyvateľa a suseda: rozumejúc takého, ktorý nejaký zastoj brá v spoločnosti a vyžaduje si nezaslužené zbožňovanie — obecnstva.

Jako známo, u nás bol ľudový vyslanec zvolený, a následkom toho ľudári zostali až priveľmi smelými — za čas. Potratili už ale guráš a zostávajú pritulnými, Kdeby nie; veď bárs ľudári vyhrali, liberalov je a bola väčšina, a že ľudári vyhrali, stalo sa to preto, že liberálna strana nijak nebola sriadená a dala o sebe znať len asi 4—5 týždňami pred voľbou. Vtedy to už bolo pozde, lebo ľudová strana pri dvojročnom ustavičnom účinkovaní, bláznení, búrení, takrečeno zakliala ľud: ktorý keď dostal od vodcov biskupské rimštiaky (jako to po dedinách hovorili: tento peniaz ti posielala pán biskup, sv. otec, pán Zmeškal atď.), pátriky od papeža, bál sa pekla, ktorým ho ustavične s kančov strašili; po niektorých dedinách na sv. kríž sprisahali. Dnes by to ináč vypadlo, lebo ľudári sľúbili od Krakova po Pešť, a nevyplnilo sa nič. Teraz ne jeden banuje, že sa dal zviest, nadobudnul si nepriateľov, lebo tí ľudoví vodcovia už nepoznajú oklamáných.

Bože môj! keď si pomyslim na tie vseľaké prostriedky, ktorými sprostý ľud klamali, a zvlášť kňazia, musím vyznať, že veru veľmi pravdive hľel ten maliar to „peklo“, ktoré bolo na lanskoročnej výstave v Pešti vystavené, kde totižto v každom oddiele bolo vidno len kňazov a zas len kňazov. Veľmi dobre, veď to len dľa zásluh!

V mnohých obciach počas koledy, dom liberála kňaz obišiel. To len kňaz vykonať môže; ten kňaz, ktorý hlása, že sa náš drabý Spasiteľ v poslednom okamžení za svojich ukrižovateľov modlil.

Ale škoda tieto skutky niektorých kňazov spomínať; zvykli sme už i na to.

Nemôžem ale mlčaním pominúť tú okolnosť, jako niektorí kňazia búria i teraz proti tým štátnym školám, ktoré najnovšie v našej stolici boly zavedené. Ešte vždy hlásajú, že tie školy sú inštitúty bezbožné, nemravné. Ba, bohužiaľ! našli sa, ktorí ešte i pri spovedi dohovárili rodičom, že prečo do štátnej školy, do toho bezbožného ústavu deti posielajú, medzi židov a luteránov? Ej veru žid na mravné vychovávanie a vyučovanie svojich dieťok o mnoho viac dá, ako náš pospolitý ľud; a keď by ten žid vedel, že v štátnej škole sa mu dieťa nemravnosti naučí, veru by ho ta neposlal. Nie preto búria proti tým školám, že sú bezbožné nemravné, ale ponevác sú nepriatelia poriadku. Štátne školy začínajú

vyučovanie počiatkom septembra a dokončievajú koncom júna; kdežto školy podriadené správe týchto kňazov počínajú sa na Všetechsvätých a končia sa koncom marca. Pri každej štátnej škole za vyučovanie katolíckeho náboženstva platí minister 50 zl. najmenej. Kňazovi sa ale nechce vynaučovať katechismus; nuž preto ešte i v spovednici odvádza rodičov, len žeby katolícke deti do štátnej školy nechodily, a kňaz aby mohol povedať — keď sa mu nechce, — že nemá koho učiť. Nevinné dievky, hľa takito sa starajú o vaše duše. No rodičov to neodstraší, lebo v týchto našich štátnych školách sú všetko bývalí katolícki rectori a vyevičení katecheti; tí bez katechismusu dievky nenechajú. Súc pozbavení mendictva kňazovho, vyslobodení zpod sekatury farskej gazdinej a majúc zabezpečenú výživu, k úplnej spokojnosti rodičov aj vynaučujú náboženstvu katolíckej dievky. To je vec dokázaná a zrejmé svedoctvo za dobrotu ich je, že sa napriek haneniu a búreniu, vždy viac a viac naplňujú.

Hoj, nejedon rector by si prial, aby mu školu prevzal štát, a on žeby sa vyslobodil zpod poddanstva a otroctva kňazského.

Čítal som poznámku v tomto časopise, v jednom dopise z Liptova aj o našom vyslancovi. Ano, on je jediný z tých opravdových priateľov ľudu; teda opravdový ľudár. Pomohol ľudu so zemiakmi na jar, dal zemiaky na zmenky, žeby sa ale inkassovania striasol, zamenil zmenky za hotové peniaze v sporiteľni „Tatre“ v Kubíne. Spomohol ľudu, lebo „Tatra“ inkassuje o dušu peniaze; zdá sa mi, že ľudia už viac nebudú na takýto spôsob zemiaky borgovať; veď aj od židov berávajú zemiaky, ale ešte nikdy ani jeden žid neoddal zmenku sporiteľni.

Naše gymnásium priviedol do rozkvetu bývalý správca Julius Dorcsák; tento je od nás preložený. Na novom mieste prajeme mu všetci úplnú spokojnosť. Jeho pamiatka nám bude vždy živá, bo nás púta k nemu dôverné priateľstvo a uznanlivosť za jeho snahy.

Nechcem ale byť zdĺhavým a končím riadky moje.
S úctou *Liberál.*

Od Váhu, v novembri.

Veľactený Pán Redaktor!

S pozornosťou sprevádzam politické udalosti. Zvlášte zaujímajú ma tie boje, ktoré na našich Horniakoch musí bojovať liberálna strana oproti ľudovej. Boj tento je veľmi nerovnomerný asice preto, že liberáli bojujú čestne, otvoreným čelom, kdežto ľudári zákernicky napádajú. Liberáli vedia rozoznať politické presvedčenie od súkromného rázu, charakteru človeka a aj najzafatejšieho svojho politického nepriateľa vedia si uctiť čo súkromného človeka, keď je tenže ináčej čestný človek. Ľudári sú pravou protivou toho. Jakkáhle je niekto liberálom, jaknähle niekto v každom človekovi vidí sebe rovného bližneho, jaknähle niekto neopovrhne iným spoluobčanom preto, že je tenže iného politického presvedčenia alebo iného vierovyznania, už ho ľudári nazývajú čertom posadlým psohlavcom, besným freimaurerom, židovským smradúchom atď. Takto zachádzajú ľudári s každým, kto s nimi do jedného vreca nedúcha.

Ľudári ale nielen osočujú jednotlivých, skutočne čestných ľudí, jaknähle s nimi nedržia, lež aj politické udalosti prekrúcajú. Keď by Jeho Veličenstvo niektorého ľudára vyznačil, dozaista by toto vyznačenie tak vysvetľovali, že tým kráľ vyznačil celú ľudovú stranu; kdežto to vyznačenie patrí iba tej osobe, ktorá ho obdržala.

Tak aj posledne sme sa chutne zasmiali, keď sme čítali v „Krestane“ článok o vyznačení opáta Jána Molnára. Jaký si chmuľko chce v tom článku dokázať, že pápež vymenovaním Jána Molnára za dvorného preláta vyznačil a potvrdil celú ľudovú stránku.

Ctený pán redaktor trefne odpovedal na tieto táraniny, práve preto ja niže podpísaný nejdem ďalej vec pretriasať. Vzdor tomu ale s dovolením ct. redakcie chceme na volačo poukazať.

Nášho ministerského predsedu baróna Bánffyho vyznačil ruský cár, vyznačil nemecký cisár tými najvyššími rádami, a či ktorý liberálny časopis písal vtedy, že týmto vyznačením baróna Bánffyho bola vyznačená a potvrdená liberálna strana? Veru takéto hlúposti nepísal ani jeden liberálny časopis, lebo liberáli sú o mnoho osvietenejší, než aby nevedeli, že cudzí panovník nemieša sa nikdy do vnútorných záležitostí cudzích štátov. Takéto niečo ale nevedia ľudári, ktorí vôbec nič nechcú vedieť, čoby sa ale mali naučiť, keď sa chcú s politikou zaoberať.

Hľa, takto mámia ľudári ľahkoverných svojich čitateľov; chcú oni natrúbiť, že pápež vyznačil a potvrdil ľudovú stranu. Presvedčený som: ale, že túto bájkku dnes už viac neverí ani jedon z čitateľov „Krestana,“ lebo veď im čitatelia nášho „Opravdového Krestana“ vysvetlili, jako sa má vec s tým vyznačením ľudovej strany.

Ctený pane redaktor ráčte len aj naďalej zmužile vytrvať na vytknutej dráhe a osvecujte a poučujte aj naďalej ten náš dobrý slovenský ľud a spravíte Pánu Bohu milú službu.

Budúcne viac.

Sokolík.

BESEDNICA.

Eliáš.

Napísal: *Lev Tolstoj.*

V ulaiskej gubernii žil istý baskir (poturčený Rus) menom Eliáš. On nezdedil od otca bohatstvo. Jeho otec oženil ho a o rok na to zomrel. Vtedy jeho celý majetok záležal zo siedmych kobýl, z dvoch kráv a niekoľko oviec. Eliáš ale vedel dobre gazdovať a si naspasil; bol s manželkou od rana do večera na nohách, najväčšie stával a líhal si najneskoršie. Takýmto spôsobom jeho majetok s roka na rok sa množil a behom tridsaťpäť rokov stal sa bohatým človekom.

Teraz mal dvesto koní, stopäťdesiat kusov rožného statku a tisícvesto oviec. Sluhovia pracovali na poli, slúžky dojily kravy, dorábaly tvaroh, maslo a syr. Eliáš žil v hojnosti a závideli mu v celom okolí. Ľudia vždy hovorili:

— Aký blažený človek je tento Eliáš! Má zo všetkého toľko, že nemusí ani zomreť.

Vznešení ľudia hľadali jeho známosť a obcovali s ním. Hostia prišli z ďalekých krajov, ktorých Eliáš vždy priateľsky prijal, pohostil ich jedlom a nápojom. Ktokoľvek prišiel, pohotove bol pre neho syr, čaj, rybacia polievka a baranina. Jestli prišli nejakí hostia, hneď zarezal barana, jestli ale prišli mnohí, tak vola zabili.

Eliáš mal dvoch synov a jednu dcéru. Synov oženil a dcéru vydal.

Kým bol Eliáš chudobný, jeho synovia pracovali s ním. Oni strážili kone a ovce. Akonáhle ale zbohatol,

mnoho si mysleli o sebe a jeden z nich počal piť. Najstarší padol v bitke, a mladší, ktorý mal vysokomyslnú svokru, nechcel už ďalej otca poslúchať. Eliaš bol prinútený vydať mu jeho čiastku.

Dal mu dom a mnoho statku, čím sa jeho majetok značne zmenšil. Neskoršie vypukla jakási nemoc medzi ovcami, mnoho zhylo z nich. Za tým nasledoval neúrodný rok, neurodilo sa krmu, a mnoho statku zhylo počas zimy. Kirgizčania odobrali Eliašovi najlepší kus zeme. Jeho majetok sa vždy menšil. Vždy viac a viac sa trafil, ubývala jeho sila a stalo sa v sedemdesiatom roku veku jeho, že musel predať kožušiny, koberec, sedlá a sersami, naposledy i posledný kus statku. Teraz už nemal nič a na jeho staré dni prinútený bol s jeho manželkou u iných ľudí výživu si hľadať. Nič mu iného nezostalo, ako na ňom sa nachádzajúce háby a jeho manželka Katarína. Jeho syn býval v ďalekom kraji, jeho dcéra zomrela.

Ich sused Muhamedsah, cítil sústrasť oproti týmto dvom starcom. Toto bol dobrý človek; nebol ani bohatý, ani chudobný ale vždy viedol rovný život. Rozpomenul sa na Eliašovu pohostinnosť a taktó riekol:

— Eliaš, ži ty u mňa i s tvojou starou. V lete pracuj dľa tvojej sily, v zime chovaj statok. Katarína môže dojsť kravy a bude robiť tvaroh. Za toto vám dám stravu a odev. Ba povedzte mi, čo ešte potrebujete, i to obdržíte.

Eliaš poďakoval sa susedovi a taktó žili spolu s jeho manželkou ako nádenníci u Muhamedsaha. Zprvu im to šlo ťažko, ale neskoršie obidvaja privykli a dľa svojich síl pracovali.

Muhamedsahovi bolo dobre, že dostal takýchto nádenníkov. Ponevác starci tiež boli mali gazdovstvo, boli sbehlí v každej práci, neleňošili, ale konali čo len mohli. Muhamedsaha to tiež bolelo, že títo ľudia, ktorí sa predtým tak dobre mali, teraz upadli a tak veľmi schudobneli.

Stalo sa raz, že pokrevní prišli z voľakade na návštevu k Muhamedsahovi. Jeden mulla (kňaz) ich odprevádzal. Gazda dal chytiť barana a rozkázal ho zarezat'. Eliaš stiahol s barana kožu, uvaril zviera a poslal hostom. Ako toto zedli a pili čaj, občerstvili sa ešte nápojom.

Domáci gazda a hostia sedeli na mäkkých van-kúšoch, pili z čiaš a rozprávali sa. Keď Eliaš dokonil svoju prácu šiel popri dveroch. Muhamedsah ho zazrel a taktó preriekol k svojim pokrevným:

— Videli ste toho starca, ktorý šiel tadeto?

— Videli. Ale čože je na ňom mimoriadneho?

— On bol medzi všetkými najbohatším. Menuje sa Eliaš. Snáď ste i počuli o ňom.

— Ano, počul som. Veď jeho chýr siaha veľmi ďaleko.

— Nezostalo mu nič. Žije u mňa ako nádenník, jeho manželka ale dojsť kravy.

Cudzinec sa zadivil, mlasknul jazykom, pokrútil hlavou a prehovoril taktó:

— Šťastie je nestále, ako koleso; jedného vzdvibne do výsosti, iného uvrhne do hĺbky. Starec snáď deť lutuje a trápi sa.

— Kto to vie? Žije tichúnko sám sebe a pracuje riadne.

Na to pokrevný rečie taktó:

— Či by sa nemohol s nim rozprávať? Rád by sa ho spýtal o jeho živobytí.

— Prečo nie? To je možné — odpovedal gazda a ohlásil sa z chyže:

— Stariečko, poď dnu, napi sa. Dovedť sem i tvoju starkú.

Eliaš a jeho manželka vstúpili dnu. Eliaš pozdravil hosti a gazdu, vykonal modlitbu a sadol si k dverom; starena sa utiahla za záclonu a sadla si ku gazdinej.

Eliašovi dali za čiашku nápoja. On sa poklonil, napil sa a odložil čiашku.

— Ako sa máš starúško? — počal pokrevný. — Všakže, ťažko ti padne, keď nás vidíš, vzpomnúť si na tvoj predošlý život, ktorý si strávil v šťastí a v blaženosti, teraz, keď si znova v chudobe?

Eliaš usmejúc sa odpovedal:

— Keď by som ti rozprával o blaženosti a nešťastí, neveril by si mi. Spýtaj sa radšej mojej starej. Žena to, čo má na srdci, má i na jazyku. Ona ti do ista povie úplnú pravdu.

Host oslovil starenu:

— Povedz ty, starena, ako ty smýšľaš o vašom predošlom šťastí a o vašom terajšom nešťastí?

Katarína nasledovne odpovedala zpoza záclony:

— Ja taktó myslím: Päťdesiat rokov sme už prežili s mojím starým. Hladali sme blaženosť a nenašli sme ju. A len teraz asi od roka, ako nám neostalo nič a žijeme ako robotníci, našli sme opravdovú blaženosť. Viac si ani nežiadame.

Nad týmito slovami cudzinec sa veľmi zadivil. Ba i gazda udivený odhodil záclonu, aby mohol vidieť starenu. Žemčka stála tam so založenými ramenami a hľadela, usmievajúc sa na starého a i starca sa usmieval. A neskoršie ozvúc sa ešte, riekla nasledovne:

— Hovorím pravdu a nežartujem, za pol stotia hľadali sme šťastie a nenašli sme ho do toho času, kým sme boli bohatí. Teraz nám neostalo nič, zárabame si živnosť našu u cudzích, a taktó sme našli blaženosť.

— A v čomže záleží tá vaša terajšia blaženosť?

— Kým sme boli bohatí, nemali sme ani za hodinu odpočinku, nemohli sme sa vyshovárat, nemohli sme myslieť na našu dušu, nemohli sme sa modliť k Pánu Bohu. Koľko sme mali starostí! Prišli hostia, a s nimi starosť: čím ich pohostíme, čím ich obdarujeme, aby nás neohovárali? Ako odišli, šli sme za sluhami. Títo radi lenošili a dobre jedli — my sme sa ale naproti tomu usilovali naše gazdovstvo udržat' — a tým sme hrešili. Robilo nám starosť, aby vik neroztrhal žrieba alebo tefa, aby nás zloději neobkradli. Ako sme si ľahli, nemohli sme si v pokoji odpočinúť pre starosť, že či sa barance nepodľavia a z tej príčiny stali sme v noci s lúžka; sotva že sme si niečo odpočinuli, zas sa blízila starosť, že ako sa zaopatríme na zimu potravou. Ale nielen toto, ale nebola ani svornosť medzi nami. On chcel prekonať niečo tak, ja inak, a následkom toho bola vada a hriech. Za starosťou nasledovala starosť, za hriechom hriech a nemali sme ani len jednu blaženú hodinu.

— A teraz?

Teraz keď staneme rozprávanie sa v láske a v svornosti. Nemáme sa nad čím dohovárať, nemáme, čo by nám zapríčinilo starosť; máme len jednu starosť, aby sme slúžili nášmu pánovi. Taktó pracujeme dľa našej sily a radosti, aby náš pán nemal škodu, ale ošoh. Ako prideme z práce, obed je hotový, ba i večera, nechýbuje nám ani nápoj. Keď je zima, zohrejeme sa pri peči, alebo si oblečieme bundu. Ba času máme i k tomu, aby sme sa rozprávali, aby sme mysleli na našu dušu, aby sme sa modlili k Pánu Bohu. Za päťdesiat rokov sme hľadali blaženosť a len teraz sme ju našli.

Hostia sa usmiali.

Eliaš ale taktó prehovoril:

— Nesmejte sa, moji bratia. Nie je reč o žarte, ale o ľudskom živote. Starena i ja boli sme blázni, že sme plakali za našim bohatstvom. Teraz nám Hospodin preukázal pravdu, a tak oznámili sme vám všetko toto nie na zábavu ale k vášmu dobrému.

— To je múdra reč, potvrdil i mulla (kňaz). Eliaš riekol pravdu. Tak stojí to i v písme.

Hostia sa potom nesmiali viac, ale sa hlboko pohrúžili do myšlienok o reči týchto dvoch spokojných starcov.

Arcikňaznu Štefaniu, vdovu po korunnom princovi Rudolfovi vyznačil ruský cár rádom Kataríny s diamantami a jeho veličenstvo teraz jej povolil, aby ten rád prijala a nosila.

Vymenovanie. Kneža-primas na miesto Samuela Hettyeyho novovymenovaného pätikostolského biskupa, vymenoval za správcu primasskej kancelárie ostrihomského kanonika dra Júliusa Waltera.

Husy kráľovi. Jako každoročne, tak i teraz na Martina prešporskí židia tri pekné, tlsté, biele husy niesli do daru uhorskému kráľovi. V deň sv. Martina dostavila sa deputácia prešporskej židovskej obce v Hofburgu vo Viedni a priniesli jeho veličenstvu tri utešené biele husy. Jeho veličenstvo kráľ s úsmevom ďakoval za obvyklý dar prešporských židov.

Socha kráľa Matiaša. Vzorku sochy kráľa Matiaša ktorú postaví v Koložvári, umelec Ján Fadrusz už vyhotovil a teraz ju lejú z bronzu. Socha predstavuje kráľa keď v úplnom obrnení a s obnaženou hlavou sedí na koni a položíac svoj meč na kolená hľadí na okolie. Kôň kráľa Matiaša stojí na šíte jednej bašty; vpredku stoja štyria bojovníci, ktorí skladajú ku nobám kráľovým odznaky víťazstva. — Na jar slávnostne odhalia túto sochu kráľa Mateja.

Millennárny pomník na Turzovke. Tie obce, ktoré sa strojili millennium pamätným urobiť i sochou a pre nepredvídané ťažkosti nemohly to urobiť v millennárnom roku, teraz robia zádosť svojej vlasteneckej túžbe. Tak urobila i obec Turzovka v trenčianskej stolici, kde za veľkej účasti obecnstva z celého okresu odhalili tieto dni millennárny pomník. Slávnosť sa započala v kostole so slávnostným Te Deumom. Po službách Božích zhromaždilo sa obecnstvo okolo pomníka, kde už stálo dvanať dievčienec v bielom rúchu oblečených a turzovski obňohasiči. Slávnostnú reč držal okresný služný Št. Löffler po maďarsky, načo učiteľ štátnej školy Ign. Ország držal slovenskú reč a odhalil pomník, ktorý potom obecnstvo vencami okrášlilo.

Ugron a Kossuth odsudeni. Počas minuloročnej kortešačky Ugron bol v Szentesi rečníl. Keď skončil reč svoju kto si éljenuoval Franca Kossutha, na čo Ugron zvolal: „Nech len ten éljenuje, kto miluje od zadku hryzáceho psa!“ Rozumie sa na to nasledoval súboj na šable, v ktorom Ugron ranil Franca Kossutha na ramene. Teraz pre duellovanie súd odsúdil obuch asice Ugrona na 8 dní a Kossutha na 3 dni do väzenia.

Patrovi Stojalowskému, ktorého pre politické pleťchy stihala rakúska vláda a ktorý sa následkom toho zdržoval na Čaci, rakúsky minister pravosúdia teraz povolne slobodné zdržovanie sa v Rakúsku.

Honvédske pomníky v Štiavnicí. Z príležitosti budúceho roku zasvätiť sa majúcej 50ročnej pamiatky boja za slobodu mesto Štiavnica uzavrelo, že postaviť dá peknú honvédsku sochu nákladom 14.000 zlatých. Pomník predstavovať bude jedného raneného honvéda z roku 1848/49, ktorý vzdor svojej rane pevne drží v pravici pušku s nasadeným bodákom; vystretým ľavým ramenom ale ukazuje „napred!“

150ročná pamiatka smrti sv. Martina. Dňa 11. novembra bolo tomu práve tisícpäťsto rokov čo zomrel sv. Martin tours-ský biskup. Tento svätý narodil sa v rimanskej osade Sabaria vtedajšej Pannonii, teda na území terajšieho Uhorska. Sabaria ležala niekedy asi tam, kde teraz mestečko Győr-szent-Márton. Sv. Martin bol synom jedného rimanského plukovníka; jako 18ročný mladík stal sa kresťanom a vstúpil do rádu benediktínov a tak stal sa tourským biskupom. Prvý kráľ uhorský sv. Štefan k jeho počte založil pri jeho rodisku v Pannonhalmi na martinskom vrchu prvé benediktínske hlavné opátstvo.

O predstavenstve mesta Žiliny počiatkom leta roznesly sa chýry, že defraudovalo z mestskej kassy veľké peniaze, ba niektorí vedeli už aj defraudovaný obnos udať. V tejto záležitosti zavedené bolo vyšetrovanie a finančný direktor teraz podal zprávu o výsledku vyšetrovania výborovému zasadnutiu trenčianskej stolice. Dľa tejto zprávy vyšetrovanie neobjavilo žiadnu krádež, lež objavená bola vo vedení kníh nesprávnosť, ktorá pochádza odtiaľ, že notár požičal daň platiacim minulé roky 4822 zl. 88 kr. aby títo licitácii vyhnúť mohli, a tieto peniaze potom sinkasoval, keď daň platiaci mali z čoho platiť. Takto notár teda nikoho nepoškodil; vzdor tomu administratívny výbor zaviedol oproti notárovi disciplinárne vyšetrovanie, ponevác knihy nevedel dľa predpisu.

Nešťastie na poľovačke. Arciknieža Otto tieto dni poľoval v gemerských lesoch okolo Betliaroviec na panstve grófa Gejzu Andrássyho. V súľavskom lese poľovala s vysokým hosťom četná spoločnosť a honci nahnali jedného ozrutného medveďa, ktorého gróf Pappenheim z pušky ranil. Medveď po výstrele strašne zareval a rútil sa na grófa; prv ale než by ho bol dostal, prišiel mu do cesty jeden panský hájnik z obce Alsó-Sajó a medveď hneď oblapil nešťastného hájnika svojimi veľkými dlapami. V tomto kritickom položení gróf Pappenheim ešte dvakrát strelil na medveďa, ozrutná bestia ale vzdor tomu, že ju oba výstrely ranily, nevypustila svoju obeť zpod pazúr. Medveď strašne dokaličil nešťastného hájnika, ktorého v pravom smysle slova roztrhal a potom z rán krvácajúce ztratil sa v hore. Arciknieža Otto jaknáhle dozvedel sa o nešťastí postaral sa o rodinu hájnikovu a tak on ako i celá poľovnícka spoločnosť položili na rakev nešťastného hájnika utešené vence. Hájnika pochovali na trovy arcikniežata Ottu, ktorý rozhodnul, že zabezpečí a uľaví los osiralej rodiny. Arciknieža Otto odcestoval už z Betléru.

Nešťastie nechodí samo. V nadrágskych hámroch neďaleko Lugošu pukla sa cieva na parnom kotále a vriaca voda oparila strojníka. Nešťastného človeka odniesli domov, lekár predpísal liek a jediná jeho dcérka ponáhľala sa aby čím skôr liek doniesla umierajúcemu otcovi. Dievčatko bežiac s fľaškou medicíny domov tak nešťastne sa potklo a padlo, že si na črepech medicíny novej fľašky preťalo žilu na krku a vykrvácalo. Mrtvolu nešťastného dieťaťa až pozdejšie našli okolo idúci. Jej obarený otec zatiaľ po veľkých boľastach dokonal. Smutný osud nešťastnej rodinky vzbudil všeobecnú sústrasť. Zrozená manželka a matka od žiaľu je blízko ku zblázneniu.

Voľba mešťanostu. Na miesto mešťanostu budapešťianskeho, ktoré sa uprázdnilo vyvolením Jozefa Márkusa za hlavného mešťanostu, vyvolený bol jednoblasne doterajší podmešťanosta Ján Haberhauer. Novozvolený mešťanosta z tejto príležitosti premenil si svoje nemecké meno na Halmoša.

Voľby okr. notárov. V Gombáši (lipt. st.) S. Kubinyi, v Hybbiach J. Klobusiczky a v Štrbe Ladislav Fritsch, boli vyvolení za notárov týchže okresov.

Zriedkavá dobročinnosť. Gustáv Hermann menuje sa ten šľachetný ľudomil, ktorý na rozličné dobročinné a cirkevné ciele obetoval už vyše štvrt milióna zlatých. Žije skromne v Levoči a je rodák z Baňskej Bystrice. Jeho zriedkavú dobročinnosť pociťuje obzvlášť Levoča, ale nezabúda ani na svoje rodisko. Gustáv Hermann bol už dávnejšie daroval pre evanjelickú školu v Levoči budovu v hodnote 20.000 zlatých, s nákladkom 14.000 zlatých vystavil v hrobítovce peknú kaplnku, Baňskej Bystrici daroval na školské ciele 10.000 zlatých, na školu v Rusku 3000 zl. a na levočský pomník 1000 zl. Šľachetný dobrodinec v svojej dobročinnosti pokračoval i toho roku, darujúc na dobročinné ciele 225.500 zlatých. Z tohoto daru dostane evanjelický sirotinec sto tisíc zlatých, levočská obecná nemocnica sto tisíc zlatých, na cirkevné ciele obetoval Hermann 20.000 zlatých, na stavbu jednej obecnej studne 5000 zlatých, levočskému ženskému spolku 500 zlatých. Všetkého spolu teda obetoval Hermann dosavád 273.500 zlatých. Evanjelická cirkev levočská aby za dary jej udelené dala výraz svojej vďaky naproti darcovi, vyvolila Hermannu za svojho čestného inšpektora a upovedomila ho o tom cestou deputácie. Daj Bože, aby mnohí nasledovali skvelý prípad obetivého ľudomila!

Vysoký vek. V Miškoveci do nemocnice prijali tieto dni vdovu Jozefu Soltész rod. Martu Jandek, ktorá práve tieto dni prekročila svoj stodeviaty rok. Po celý svoj život vždy bola zdravá, a teraz že ochorela, veľmi sa nalakala a utiekala sa v nemocnici o pomoc. Lekári myslia, že ju vyliečia. — Hľa, zdravie je milé i v tak vysokom veku.

Kedy viedli obštrukciu po prvý raz. Naši čitatelia sa už dočítali, čo je to tá obštrukcia a vedia, že je to figel parlamentárnych strán, pomocou ktorého chcú prekaziť, aby z toho alebo onoho návrhu stal sa zákon. Teraz, keď vo Viedni vedú divú obštrukciu pre jazykové nariadenia proti vláde, objavili, že prvý obštrukčný prípad udal sa dňa 1. októbra roku 57. pred Kristom v rímskom senáte. Cicero, povestný rečník a učenec tej doby píše o tom v liste ad Atticum IV. 2.: „Keď prišiel rad na Clodia, tento mal v úmysle hovoriť celý deň, a ani mu v tom nebolo možno zabrániť; lež predsa, keď už cez tri hodiny rečnil, hnevom a hrmotom senátu konečne prinútený bol svoju reč skončiť.“ Z toho vidno aj to, že v rímskom senáte vyzeralo to vtedy tak, ako teraz vo viedeňskom sneme.

Strašná samovražda. Jeden robotník menom Daniel Kralik, ktorý bol zamestnaný v dióšdörskej železničnej strašným spôsobom pozbavil sa života. Asiže vstrčil si do úst dynamitový patrón a potom ho zapálil. Patrón vybuchol a roztrhal telo nešťastného robotníka na kusy. Že čo ho pohlo k samovražde, nevedno.

Zbraň v rukách detí. V Novom Sade mali žiaci prešli do blízkeho Petervaradina a tam sa brali na vojnu. Jeden žiačik mal pištoľ a keď sa „nepriateľské“ čaty napadly, strelil na vodcu nepriateľského vodcu tak nešťastne, že žiak Fejős padol ťažko ranený na zem. Neďávajme zbraň deťom do ruky!

Sobaš medzi levami. V Bostone (Amerike) vydávala sa tieto dni krotiteľka zverov v tamojšom zverinci Sarolta Weber za istého Artura Szentandrásiho, kellnera rodom z Uhorska. Aby ale z tohoto sobášu mali aj peňažitý ošoh, dali sa sobašiť v klietke medzi levami, čo oznámili v časopisoch obecnstvu. Sobaš odbavoval sa v prítomnosti obrovskeho obecnstva v tamojšej menažerii. Farár, Jur. Rader v sprievode kostolníka vstúpil do klietky, v ktorej stáli medzi dvoma levami mladonenci a sobaš sa započal dľa predpísaných obradov. Počas cirkevných obradov kňaz s veľkou bážňou hľadel na ozrutné beštie, ktoré sa ale tak pokojne chovaly, že jeden sluha korbáčom ich musel šľahať, aby ich trochu rozdráždil, lebo ináč by nebolo malo čo rozčuľovať na sobáš došlých divákov.

Pozor na psov. Pes poštárskeho úradníka Nagya v Prešporke zbesnel, a manželka Nagyova, nevediac čo mu je, opatrovala ho a ani na to nedbala, že ju pes na palec trochu pohryzol. Ponevác ale ešte dväcť ľudí, jedného policajta a jedného malého chlapca pohryzol, psa zabili a keď vysvitlo že bol besný, pohryzného policajta a chlapca poslali do Budapešte do Pasteurovského ústavu, kde ich proti besnote zastepili a potom čo zdravých aj prepustili. Nagyová ale nechcela sa dať liečiť proti besnote. O pár dní prst Nagyovej začal sa sbiehať a opuchla jej celá ruka. Prelaknutí rodičia mladej ženskej dovezli ju do Budapešti do spomenutého ústavu keď im ale dal lekár na vedomie, že nešťastnej žene niet pomoci. Rodičia odcestovali so svojou nešťastnou dcérou nazpät a keď dorazili do Prešporku, vypukla na nešťastnici v plnej miere besnota, tak že prinútení boli dať ju do obecnej nemocnice, kde na druhý deň v hrozných boľastach zomrela. Pozor teda na psov a keď sa nešťastie stalo, obráťme sa hneď k lekárskej pomoci.

Morová rana takzvaná pestis, ktorá lanského roku hrozila celej Europe a len prísnym poriadkom má sa čo ďakovať že nebola prevlečená a k nám, ešte vždy žijú v Indii na okolí mesta Bombayu. V jeden z posledných dní onemocnelo na túto strašnú nemoc len v Bombay 13 osôb a štyria zomreli.

Čím chcú Francúzi lákať ľudí na svoju výstavu. Jako známo, Francúzi usporiadajú svetovú výstavu roku 1900 a teraz premýšľajú, ako by do Parížu čím najviac ľudí privábili. Na pominulú výstavu v Paríži vábila 300 metrov vysoká veža, ktorú postavil zo železa inžinier Eiffel, teraz ale treba vyn ísť nejaké mé vábidlo a už ho aj vynašli. Jedna spoločnosť chce vraj v prostredí výstavišťa vystaviť jednu sopku, ktorá vraj bude práve tak sypať oheň, popol, hádzat žeravé skaliská a ohnivú lávu ako na príklad sopky Vesuv lebo Etna. Spoločnosť sa síce ľahko utvorila, ale jako to všetko vystroja a či sa im to vôbec podarí, to je ešte veľká otázka.

Pokus samovraždy Napoleona I. V sošite „Pamätností“ vydávaných grófom Ségurom je vytlačeny jeden zaujímavý a dosavád snád neznámy prípad zo života Napoleona I. Gróf Ségur uverejňuje v sošite rozpravu Hubera, sluhu cisára Napoleona I., dľa ktorej sa chcel Napoleon po fontainebleauskom zrieknutí z trónu otráviť. Večer okolo 10. hod. osudného dňa, píše Ségur dľa Hubera, utiahol sa cisár do svojej chyže. Sobliekol sa a zavolať sluhu aby zakúril v peci. On si sadol ku stolu a začal písať list. Sluha, ktorý sa zdržoval v bezprostrednej chyži pri cisárovi, videl, že Napoleon veľmi rozčulene píše list medzi čím viac ráz vstal od stola a rozhorlený chodil po chyži. Napísaný list po trojnásobnom prečítaní rozdrapal a napísal nový. Sluha sa díval cez sklenné dvere, že Napoleon sošnal si s krku jedno vre-

cúško, ktoré od španielskej vojny vždy pod košou na krku zavesené nosil. Z tohto vrecúška vytiahol flaštičku a nalial z nej pár kvapiek do pohára vody, ktorú rýchle vypil a ľahol si očakávajúce účinnok. Tento však vystal. To nevie nikto, či sa Napoleon viac ráz pokúsil o pozbavenie sa života ale to je isté, že v prvých dňoch roku 1812 našli uňho zapečatenú, pozdejšie otvorenú škatulku, v ktorej bol silný jed. Aj to hovorili, že tie jedy, ktoré Napoleon požíal, alebo chcel požiť, utratili svoju usmrcujúcu silu nasledkom dlhého státia.

Kofko piva vypije jedon sládok? Vo Viedni zomrel nedávno jedon sládok, ktorý bol na 3000 zl. poistený. Poistujúca spoločnosť ale zdráhala sa vydať poistenú summu, lebo vraj sládok nezomrel prirodzenou smrťou, lež včasnú smrť si zapríčinil nemiernym požívaním piva. Spoločnosť tvrdila, že by sládok ešte aj o 30 rokov bol mohol dlhšie žiť, keďby nebol denne 20 litrov piva pil. Ba ešte aj večer si dal doniesť jedon veľký krčah piva k posteli, aby mohol piť kofko ráz sa len zobudí. Rodina zažalovala spoločnosť a odborníci sa vyslovili, že je nadmierne pitie piva u sládkov zvykom, preto ale nepatria medzi korhefov. V pivovári je obyčajne vyššia teplotúra, človek sa až potí pri robote, prečo viac nápoja potrebuje. V pivovári zamestnaní ľudia vraj ani nežijú dlho, zriedka žijú 40—50 rokov. Na základe tohoto súd poistujúcu spoločnosť odsúdil, ale táto oproti výroku apellovala.

Najstarším človekom v Amerike je bez odporu Miguel Vejar rodilý Mexičan. Matkou bola mu Indianka, otcou beloch. Dľa zachovalých listín narodil sa roku 1766. Vo veku 24 rokov sa ženil a r 1791 narodila sa mu prvá dcéra. Prvú svoju ženu utratil pri zemetrasení roku 1806, druhá mu zomrela r. 1876. Mal trinásť detí, z ktorých dosavad šesť žije. Keď navštívil präsident Harrison r. 1891 Kaliforniu, bol mu starec Miguel Vejar predstavený jako najstarší človek nového sveta. Miguel Vejar žije teraz v San Jacintu a teší sa dosavad úplnému zdraviu. Je práve stotridsať rokov starý. Dlhého, pre naše pomery priamo neslýchaného veku nedosiahol žiadnymi zvláštnymi prostriedkami. Väčšinu svojho života strávil v starostach, žije vo vysokých horách a na púšťach, vypil mnoho okovnáckov pálenky a skoro sto rokov bol náruživým fajčiarom cigariet, až sa stal neschopným skrútiť si cigaretu prsty. Šliapal, krátko receno všetky zdravotné predpisy nohama a sotva bol behom svojho života v — kúpeľoch!

Manželstvo na próbu. V Nemecku teraz objavili jedno nariadenie, ktorým bolo povolené manželstvo na

próbu. Jeden mladík menom Golin osirel v svojom 18. roku; jeho otec zanechal mu veľký majetok, na ktorom ale bolo mnoho dlžoby. Veritelia chceli majetok predať, ale jeden bohatý statkár učinil nabídnutie, že dlžobu vyplatí, jestli si Golin pojme za manželku jeho dcéru. Zákon to však nedovoľoval, aby sa mladík v 18. roku mohol oženiť, ale ochotný test vymohol dovolenie, lebo pruský kráľ v prípise datovanom zo dňa 15. augusta roku 1796 na patričnú vrchnosť, povofuje sňatok s tou podmienkou, že maloletý manžel po uplynutí 6 mesiacov má právo považovať manželstvo za neplatné. Zdá sa však, že manželstvo na próbu dobre vypadlo, lebo Golin po uplynutí šesť mesiacov uzavrel s dievčaťom konečnoplatné manželstvo.

KU OBRÁZKU.

Prvé pečenie chleba.

Pekná Zuzka Jedlovských je nanajvyš rozčulená. Ani nevie kde jej hlava stojí od myšlienok. Teraz stalo sa po prvé, že mamička po mnohých prosbách na ňu sverila pečenie chleba a Zuzka chce svojej úlohe aj dobre zodpoved. Keď večer zakvasila, celú noc ani len oka nemohla zažmúriť pre rozličné starosti, ktoré sú s pečením chleba spojené. Niekoľko krát i vstala pozreť kvas, a možno si predstaviť jej chystanie sa ku vymieseniu chleba. Jej malé sestričky ustavične jej stály v ceste a len keď chlieb sádzala do vykúrenej pece, s výrazom radosti na tvári ohliadala sa do vökola súc úplne presvedčená že napečie chleba chutného, dobrého, za ktorý ju pochváli i otecko a že ten chlieb nebude taký, o jakom znie i táto naša slovenská pesnička:

Povedal mi jedon chlapec, V piatok som už pec kúrila,
 Že ja neviem chleba napieciť, A v sobotu posádzala,
 Trenčín, Trnava, ruža voňavá, Trenčín, Trnava, ruža voňavá,
 Chleba napieciť. Chleba napieciť.

Strela sa ti do matere, — A keď chlebič z pece vyšiel,
 Upečiem ho do nedele. Na nešťastie frajer prišiel.
 Trenčín atď. Trenčín atď

Pondelok som múku vzala, Keď ma prišli nahovárať,
 A v utorok preosiala. Dala som im z neho krájať.
 Trenčín atď. Trenčín atď.

Vo stredu som kvas robila, Taký sa mi chlebič udal,
 A vo štvrtok chlieb miesila. Že pod kôrkou kocur dudal.
 Trenčín atď. Trenčín atď.

Z vrchnej kôry myš utiekla.
 A zo spodnej voda tiekla,
 Trenčín, Trnava, ruža voňavá,
 Voda tiekla.

Obilie	Jakosť dla hekt.	Za 100 kilogr.		Cenné papiere	Peniaze	Tovar	Cenné papiere	Peniaze	Tovar
		od	do						
Pšenica banátska	77-81	—	—	Štátny dlh.					
pešťianska	77-81	12.90	13.10	Uhorská zlatá renta 4%	122.10	122.60	Prvá uhor. poisť. spol.	4100.—	4150.—
stolnobebrádska	77-81	12.95	13.15	korunova renta 4%	99.85	100.35	Pešť. uh. kupec. b.	1430.—	1435.—
Raž (žito)	70-72	8.50	8.60	Uhorské regálové úpisý 4½%	101.25	102.00	Pešť. prvá vlast. sporiteľňa	8340.—	8390.—
Jačmeň na krm.	60-62	5.80	6.15	premiové úpisý	155.00	156.00	Šalgó-tarjánska baňa na uhlie	604.—	606.00
na pátku	62-64	6.30	7.00	Uhorská tisková segedínska po- žička 4%	139.00	140.00	Záložné listy.		
na várku	64-66	7.50	9.00	Uhorská žel. požička 4½% v zl.	120.50	121.50	Uhorského pozem. úverkového ústavu 4%	99.00	100.00
Ovos	39-41	6.40	6.70	vyvážkové úpisý 4%	101.00	102.00	Uhorského úver. záložného ús- tavu 4½%	100.00	101.00
Kukurica	73	4.60	4.75	Spoločná požička v beš. penia- zoch 4½%	101.50	102.00	Uh. úver. ústavu s prémieou 4%	122.00	123.00
Prosno	—	4.75	5.00	Žreby.			Peniaze.		
Repica	—	11.70	12.50	Spolku „Jó sziv“	3.50	3.90	Cisársky dukát	5.66	5.70
Ľatelinové semä, luc.	—	48.—	52.—	Uhorského „Červeného križa“	8.93	8.50	Dvadsat-frankovník	9.52	9.56
červené	—	28.—	31.—	Rakúskeho	19.20	19.70	Nemecká ríšska marka	58.80	59.00
Svínska masť pešťianska	—	59.00	60.00	Bazília	6.30	6.80	Striebro	—	—
vidleca	—	55.00	59.50						

Kníhtlačiareň Viktora Hornyánszkeho v Budapešti.